

Δίκτυ προστασίας αλλά και λαβύρινθος, η εποπτεία για τις τράπεζες

03/Απρ/2019 08:39

της **Νένας Μαλλιάρρα**

Ισχυρή ασπίδα προστασίας ενόψει των προκλήσεων της νέας εποχής, αλλά και τεράστιες προκλήσεις προσαρμογής για τις τράπεζες, παρέχουν και ενέχουν οι θεμελιώδεις θεσμικές, ρυθμιστικές και κανονιστικές αλλαγές των τελευταίων ετών στο τραπεζικό σύστημα της Ευρωζώνης.

Μεταξύ των προκλήσεων που έχουν να αντιμετωπίσουν και οι οποίες συνίστανται στη μείωση των NPLs, στη χαμηλή κερδοφορία, στις καταγιστικές αλλαγές που φέρνει η τεχνολογία, στην ένταση του ανταγωνισμού από νέους "παίκτες" που αναμένεται να έλθουν στην ελληνική αγορά μετά την άρση των capital controls και την ομαλοποίηση των οικονομικών συνθηκών, οι ελληνικές τράπεζες πρέπει να ανταποκριθούν και σε ένα βαρύ εποπτικό πλαίσιο.

Το πλαίσιο αυτό παρουσίασε ο πρώην πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών Νίκος Καραμούζης, μιλώντας στο 1st Internal Audit Forum for Banking Sector, που οργάνωσε το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών Ελλάδος.

Όπως είπε, πρόκειται για ένα πιο πολύπλοκο, σύνθετο και απαιτητικό ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο που περιλαμβάνει αυστηρότερους κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας, διαχείρισης κινδύνων και ρευστότητας, σύγχρονες μεθόδους εταιρικής διακυβέρνησης, στενότερη εποπτική παρακολούθηση και μεγαλύτερη συχνότητα, εύρος και περιεχόμενο αναφορών προς τις εποπτικές αρχές.

Οι παραπάνω αλλαγές απαιτούν από τις τράπεζες σημαντικές εσωτερικές, λειτουργικές και επιχειρησιακές προσαρμογές, μεγάλες επενδύσεις και εκτεταμένη εκπαίδευση του προσωπικού σε πολλούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών διαδικασιών, του εσωτερικού ελέγχου, της κανονιστικής συμμόρφωσης, της εταιρικής διακυβέρνησης, της διαχείρισης κινδύνων και των λογιστικών προτύπων.

Μερικές, μόνο, από τις σημαντικότερες θεσμικές, ρυθμιστικές και κανονιστικές αλλαγές στις οποίες καλούνται να συμμορφώνονται οι τράπεζες είναι οι:

- Ενιαία εποπτεία των συστημικών τραπεζών, μέσω του SSM (Single Supervisory Mechanism),
- Η δημιουργία του SRM (Single Resolution Mechanism) για τη διαχείριση μη βιώσιμων τραπεζών,
- Η δημιουργία του ESM (European Stability Mechanism) για την αντιμετώπιση κρίσεων σε κράτη μέλη της Ευρωζώνης και για την ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών, με προοπτική να μετατραπεί ο τελευταίος σε IMF της Ευρωζώνης,
- Η ψήφιση της Οδηγίας BRRD (Bank Recovery and Resolution Directive) που ανάμεσα σε άλλες σημαντικές αλλαγές, εισήγαγε και το burden sharing καταθέσεων, σε περίπτωση ανακεφαλαιοποίησης Τράπεζας στην Ευρωζώνη με επίσημους πόρους,
- Η εισαγωγή των νέων λογιστικών προτύπων IFRS9 (international financial reporting standards), που άλλαξε και τον τρόπο υπολογισμού των προβλέψεων για δανειακές ή άλλες εκθέσεις κινδύνου των τραπεζών,
- Το calendar provisioning που αυστηροποιεί σημαντικά τις απαιτούμενες προβλέψεις για χρόνια μη εξυπηρετούμενα δάνεια, θεσπίζοντας μια μεταβατική περίοδο,
- Τα stress test στα οποία υποβάλλονται οι σημαντικές τράπεζες της Ευρωζώνης και που διεξάγονται κάθε διετία υπό την εποπτεία και διαχείριση του SSM και με βάση τους κοινούς κανόνες που έχει διαμορφώσει η EBA (European Banking Authority),
- Η καθιέρωση του αυστηρού πλαισίου ετήσιας εποπτείας SREP (Supervisory Review and Evaluation Process) των τραπεζών από τον SSM που αξιολογεί συνολικά την επάρκεια και ποιότητα των κεφαλαίων, της ρευστότητας, της εταιρικής διακυβέρνησης, των μεθόδων και διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και τη βιωσιμότητα του επιχειρηματικού προτύπου,
- Η Οδηγία Capital Requirements Directive CRD IV
- Η καθιέρωση του MREL (Minimum Requirement for ownfunds and Eligible Liabilities) που προβλέπει την υποχρέωση των τραπεζών την επόμενη 4ετία, να δημιουργήσουν σημαντικά κεφαλαιακά αποθέματα, υποδεέστερης εξασφάλισης, ικανά να απορροφήσουν κατά προτεραιότητα πριν τις καταθέσεις, τις ζημιές που θα προκύψουν από την τράπεζα σε περίπτωση ανακεφαλαιοποίησης ή εξυγίανσης,
- Οι νόμοι για την Εταιρική Διακυβέρνηση, με την εισαγωγή σε πανευρωπαϊκό επίπεδο από τον SSM του Proper and Fit test, για τα μέλη Δ.Σ. τραπεζών, με guidelines και θεσμοθετημένες διαδικασίες. Στην Ελλάδα λόγω της κρίσης και της έλλειψης εμπιστοσύνης, οι αλλαγές έγιναν ιδιαίτερα αυστηρές και με σαφείς περιοριστικούς όρους, ιδιαίτερα όσον αφορά τη σύνθεση, τις αρμοδιότητες, τις δεξιότητες και τις απαιτούμενες εμπειρίες των μελών του Δ.Σ. των τραπεζών και των Προέδρων των επιτροπών.
- Το ευρωπαϊκό CRD IV, οι ευρωπαϊκές οδηγίες και ελληνικοί νόμοι και οι Οδηγίες της ΤτΕ που διαμορφώνουν και περιορίζουν το πλαίσιο, το ύψος και τον τρόπο διανομής μεταβλητών αμοιβών και κινήτρων σε είδος ή μετρητά.

- Επιπροσθέτως, έχουν ψηφιστεί και υλοποιηθεί τα τελευταία χρόνια μια σειρά από σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες, σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, που καθιστούν ακόμα πιο πολύπλοκη τη λειτουργία των τραπεζών και ακόμα πιο απαιτητικό και αναγκαίο τον ρόλο των Διευθύνσεων Εσωτερικού Ελέγχου και Κανονιστικής Συμμόρφωσης. Ορισμένες νομοθετικές πρωτοβουλίες είναι:

- Η 4η EU AML Directive, Οδηγία για ξέπλυμα μαύρου χρήματος,
- Η ψήφιση του FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act),

- την ψήφιση του Automatic Exchange of information, common reporting standards για μη κατοίκους που διατηρούν τραπεζικούς λογαριασμούς σε πάνω από 100 χώρες που έχουν υπογράψει τη σχετική συμφωνία,

- Η PSD2, η ευρωπαϊκή οδηγία για τις πληρωμές που εισάγει δραστικές αλλαγές, εντονότερο ανταγωνισμό και νέες δυνατότητες στον τομέα των διασυνοριακών και ενδοσυνοριακών τραπεζικών συναλλαγών,

- Η νομοθεσία για τα προσωπικά δεδομένα και η δημιουργία της Ανεξάρτητης Αρχής,

- Οι πολυάριθμες δικαστικές και εισαγγελικές έρευνες, καθώς και τα αιτήματα για παροχή σημαντικού όγκου επεξεργασμένων πληροφοριών από τις δικαστικές αρχές, τις φορολογικές αρχές, την Αρχή Ξεπλύματος Μαύρου Χρήματος, την Ανεξάρτητη Αρχή Εσόδων, το ΣΔΟΕ, την Τράπεζα της Ελλάδος,

- Η νομοθεσία της κεφαλαιαγοράς για την προστασία των επενδυτών και τη χρήση εμπιστευτικών και προνομιακών πληροφοριών, χειραγώγηση, διαφάνεια στη λήψη και διαβίβαση χρηματιστηριακών εντολών, αλλά κυρίως MiFid II και MiFiR (market in financial instruments regulation),

- Η νομοθεσία για την προστασία του καταναλωτή με τις εφαρμογές της στις τραπεζικές δραστηριότητες.

- Το SEPA (Single European Payments Area): διασυνοριακές πληρωμές ισοδύναμες με συναλλαγές στο εσωτερικό.

Όπως είπε ο κ. Καραμούζης, όλα τα παραπάνω, ενόψει μάλιστα των πωλήσεων/τιτλοποιήσεων μη εξυπηρετούμενων δανείων, αλλά και της μετάβασης στην ψηφιακή εποχή, θα απαιτήσουν από τις τράπεζες ριζοσπαστικές αλλαγές και αλλαγές στα συστήματα και τις υποδομές υποστήριξης τραπεζικών εργασιών και των Διευθύνσεων Ελέγχου, Διαχείρισης Κινδύνων και Κανονιστικής Συμμόρφωσης.

Οι αλλαγές εντοπίζονται κυρίως στο οργανωτικό, λειτουργικό και επιχειρησιακό πρότυπο των Διευθύνσεων Ελέγχου, Διαχείρισης Κινδύνων και Κανονιστικής Συμμόρφωσης, καθώς και στο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων του στελεχιακού δυναμικού τους.

"Δεν είναι μόνο το θέμα του Cyber Risk στο οποίο κάποιιο επικεντρώνονται ως τον νέο καινούργιο σημαντικό κίνδυνο που φέρνει η τεχνολογική επανάσταση και προφανώς πρέπει να αντιμετωπιστεί.

Οιαλλαγές επιδρούν σε όλο φάσμα των εργασιών front and back των τραπεζών που αλλάζουν, μεταβάλλουν τις διαδικασίες και λειτουργίες των τραπεζών, δημιουργούν νέα δεδομένα και προκλήσεις και για τις Διευθύνσεις Ελέγχου, Διαχείρισης Κινδύνων και Κανονιστικής Συμμόρφωσης, αλλά και για τις Επιτροπές Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων του Board", είπε ο κ. Καραμούζης.

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)